UNIA METROPOLII POLSKICH
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

Warszawa, 16 września 2026 r.

Pan
Krzysztof Bolesta
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Pani
Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Dotyczy: Sprzeciwu wobec propozycji włączenia Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych (ITPOK) do systemu EU ETS oraz propozycji poprawek do projektu rewizji dyrektywy z dnia 17 lipca 2026 r.

Szanowna Pani Minister, *Szanowny Panie Ministrze*,

działając w imieniu Unii Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza (UMP) przekazuję stanowisko zawierające **sprzeciw wobec planów Komisji Europejskiej włączenia Instalacji Termicznego Przekształcania Odpadów Komunalnych (ITPOK) do unijnego systemu handlu emisjami (EU ETS)**.

Projekt zaprezentowany przez Komisję Europejską 17 lipca 2026 r. uderza bezpośrednio w ekonomikę samorządowych systemów gospodarki odpadami oraz transformację miejskiego ciepłownictwa. Zgodnie z przedstawioną propozycją, objęcie spalarni odpadów komunalnych innych niż niebezpieczne (o wydajności powyżej 3 ton na godzinę) systemem EU ETS ma następować etapowo. Wprowadzona ścieżka przejściowa zakłada liniowy wzrost obowiązku umarzania uprawnień do emisji:

- 2031 rok - obowiązek objęcia 25% zweryfikowanych emisji CO_2,
- 2032 rok - objęcie 50% emisji,
- 2033 rok - objęcie 75% emisji,
- 2034 rok - pełne, 100-procentowe objęcie ITPOK systemem EU ETS.

Choć rok 2031 wydaje się odległą perspektywą, to z punktu widzenia cyklu inwestycyjnego w energetyce i gospodarce komunalnej czas na adaptację jest niezwykle krótki. Dla polskich samorządów i operatorów ITPOK oznacza to wizję wzrostu kosztów funkcjonowania, a dla

BIURO: PAŁAC KULTURY I NAUKI,
POK. 1801 (XVIII PIĘTRO)
PLAC DEFILAD 1, 00-901 WARSZAWA,
TEL. 22 656 76 16 ; E-MAIL: BIURO@METROPOLIE.PL
WWW. METROPOLIE.PL

mieszkańców wyższe opłaty za odpady i ciepło. Propozycja objęcia ITPOK obowiązkiem umarzania uprawnień opiera się na wadliwej logice regulacyjnej i w ocenie UMP wywoła szereg negatywnych skutków społeczno-gospodarczych.

Instalacje termicznego przekształcania odpadów komunalnych stanowią trwały i niezbędny element systemu gospodarowania odpadami w Unii Europejskiej. W ostatnich latach spalarnie odpadów komunalnych stały się istotnym elementem zarówno gospodarki odpadami, jak i transformacji energetycznej. Systemy te pozwalają zagospodarować frakcję resztkową, której nie można poddać recyklingowi, jednocześnie produkując energię elektryczną i ciepło dla miejskich systemów ciepłowniczych. Operator spalarni odpadów komunalnych nie projektuje opakowań wprowadzanych na rynek, nie zarządza zbiórką selektywną i nie ma technicznej możliwości eliminacji frakcji kopalnej (plastiku) ze strumienia dostarczanych odpadów.

Unieszkodliwianie odpadów komunalnych to obowiązkowa usługa publiczna o charakterze ciągłym. W przeciwieństwie do klasycznej elektrowni, spalarnia odpadów komunalnych nie może zatrzymać pracy ani ograniczyć „produkcji" w reakcji na wysokie ceny uprawnień do emisji. Szacuje się, że przy cenie uprawnień na poziomie 110 €/t w 2035 roku, tzw. „opłata na bramie" w ITPOK wzrośnie o około 50–60% (około 50 € za tonę). Spowoduje to natychmiastowy wzrost opłat za odbiór odpadów dla mieszkańców. Dodatkowo koszty zakupu uprawnień przełożą się na wzrost cen ciepła sieciowego dla miejskich gospodarstw domowych o ponad 50%. W realiach braku wdrożonej w Polsce Rozszerzonej Odpowiedzialności Producenta (ROP), regulacja ta staje się wyłącznie nowym podatkiem drenującym portfele mieszkańców.

Propozycja Komisji Europejskiej zdaje się nie zauważać sedna problemu, tj. składowisk odpadów i stanowi swego rodzaju wypaczenie hierarchii postępowania z odpadami. Emisje metanu ze składowania odpadów w UE (74–82 Mt CO_2 eq) są dwukrotnie wyższe niż emisje pochodzenia kopalnego z ITPOK (39,4 Mt CO_2 eq). Mimo to Komisja Europejska odłożyła decyzję o objęciu składowisk odpadów systemem opłat najwcześniej na koniec 2034 roku. Taka asymetria prawna sprawi, że najgorsza w hierarchii metoda (składowanie) będzie faworyzowana finansowo, co doprowadzi do rozrostu szarej strefy i ryzyka nielegalnego kierowania odpadów na składowiska oraz poza granice UE.

Warto w tym miejscu wskazać, że Polska nie jest na tak wysokim poziomie zaawansowania jak inne kraje Europy zachodniej. Jako kraj posiadamy istotny deficyt mocy w zakresie nowoczesnego przetwarzania odpadów, uniemożliwiający osiągnięcie unijnych celów na rok 2035 (65% recyklingu, max. 10% składowania). Obciążenie inwestycji systemem ETS zaburzy rentowność projektów w budowie i przygotowaniu, petryfikując uzależnienie kraju od składowania. Dlatego do czasu aż osiągniemy poziom zaawansowania porównywalny z państwami Europy zachodniej ograniczenia nakładane na Polskę nie powinny być akceptowane.

W ocenie UMP w celu skutecznego zablokowania lub głębokiej modyfikacji niekorzystnych przepisów, Ministerstwo Klimatu i Środowiska powinno podjąć skoordynowane działania dyplomatyczne m.in. w grupie państw o zbliżonej strukturze gospodarki odpadami, takich jak Czechy, Słowacja, Węgry, Rumunia i Bułgaria. Kraje te łączą tożsame interesy: dotkliwy deficyt nowoczesnych mocy przetwórczych, wysoki poziom składowania oraz realne ryzyko drastycznego pogorszenia statystyk odpadowych w przypadku nałożenia opłat ETS na spalarnie odpadów komunalnych. Naszym zdaniem należy również ściśle współdziałać z Francją

i Włochami, które już zadeklarowały oficjalny sprzeciw wobec włączenia ITPOK do unijnego systemu.

Włączenie spalarni odpadów komunalnych do systemu EU ETS w proponowanym kształcie nie doprowadzi do redukcji emisji u źródła, a jedynie zdestabilizuje samorządowe systemy odpadowe, zatrzyma kluczowe inwestycje komunalne i drastycznie obciąży finansowo mieszkańców polskich miast.

Unia Metropolii Polskich im. Pawła Adamowicza deklaruje pełną gotowość do wspólnego wypracowania ostatecznego kształtu polskich poprawek do dyrektywy, dostarczenia twardych danych makroekonomicznych i technologicznych, które wzmocnią pozycję negocjacyjną polskiego rządu w Brukseli i usprawnią budowanie poparcia dla tej linii obrony wśród europejskich partnerów samorządowych i branżowych.

Tylko zjednoczony głos administracji rządowej, samorządów reprezentujących bezpośredni interes mieszkańców oraz ekspertów branżowych pozwoli skutecznie obronić polski system gospodarki odpadowej i ciepłowniczej przed destrukcyjnymi skutkami ubocznymi proponowanej regulacji.

Z wyrazami szacunku

Prezes Zarządu
Unii Metropolii Polskich

Tadeusz Truskolaski
Prezydent Miasta Białegostoku

Stanowisko przygotowano w uzgodnieniu z:

- Krajową Izbą Gospodarki Odpadami;
- Krakowskim Holdingiem Komunalnym;
- Polską Izbą Gospodarki Odpadami;
- Stowarzyszeniem Producentów Energii z Odpadów.